

THE FIRST EPISTLE OF PAUL THE APOSTLE TO THE THESSALONIANS

¹ Shíí Paul, Silvánus, ła'íí Timótheus bílgo, Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa ła'íí Jesus Christ nohweBik'ehń biláhyú Thessalonícagee ínashood ha'ánátséhíí bich'į' k'eda'iilchii: Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa ła'íí Jesus Christ nohweBik'ehń bílgoch'oba'íí ła'íí bits'á'dí' ilch'į'gont'ééhíí bee nohwich'į' goz'ąą le'. ² Dábik'ehn Bik'ehgo'ihí'nań bich'į' nohwa'ihédaandzigo nohwá da'ohiikaąh. ³ Nohwi'odłá'híí bighą nł't'éégo ánádaaht'įłhíí, nohwił ijoqohíí bighą nyeego nada'ohsiidíí, ła'íí Jesus Christ nohweBik'ehń nádáhíí ndaahohíhíí bighą dayúweh dahdaanołdqhíí Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa daahohiikaąhgeee dábik'ehn bínádaahiilniih; ⁴ Shik'íyú, Bik'ehgo'ihí'nań bíł daanołshóni, Bik'ehgo'ihí'nań hanánołwehesnilgo bídaagonłzį. ⁵ Yati' baa gozhóni baa nohwił nadaagohiilni'dá' doo yati' zhą bee nohwich'į' yádaahiilti' da ni', ndi yati' binawod golįigo Holy Spirit nohwinkááyú yałti', áídí' da'aníihi bídaagosłsįid; nohwitahyú nahiikaidá' nohwíi nohwiğhą hago ánádaahiit'įł lán shį n'íí bídaagonłsį. ⁶ NohweBik'ehń hik'e née bílgo nohwedaanoł't'ee daasolįi; doo ałch'ídéyú nohwich'į' nagont'og da ndi, Holy Spirit binkááyú nohwił daagozhóogo yati' nádaagodo'ąą: ⁷ Áík'ehgo Macedóniagee ła'íí Akéyagee Jesus daayodlaaníi dawa nohwíi nohwi'at'e' daineł'įigo nohwikísk'eh

ádaat'ee daasiliŋ. ⁸ Macedóniagee la'íí Akéyagee nnee nohwits'á'dí' Bik'ehgo'ihí'nań biyati' yídaagołsıđ, doo da'áígee zhá da, ndi ilts'á'yú alđó' Bik'ehgo'ihí'nań daahohdlaahı́ bígoziđ; áı bighá doo hagot'éégo nt'é daan'niı bik'eh da. ⁹ Hagot'éégo nohwaa nkaihiı dabı́ nohwaa nadaagolni', la'íí nohwı́ k'e'eshchín bits'á'zhı́ ádaasohdzaago Bik'ehgo'ihí'nań hińáhi hik'e da'anıhi bá nada'ohsiđ; ¹⁰ La'íí án biYe' yaaká'dı́ nádáhiı biba' ádaanoht'eego nohwaa nadaagolni', án daztsáđı́ naadiidzaago áyıláa, Jesus holzéhi, Bik'ehgo'ihí'nań hashkeego nohwiniidaagodiléhı́ yits'á' nohwińıli at'éé.

2

¹ Shik'ı́yú, doo daazhógo nohwaa nkai dahı́ nohwı́ bídaagonołsı: ² Philippi golzeegee ilk'idá' nchọ'go nohwich'ı́ na'isdziidgo nohwiniidaagodeszaa bídaagonołsı, ndi áı bikédı'go nnee nohwich'ı́ nada'iziid ndi Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú doo bédaahiildzid dago Bik'ehgo'ihí'nań biyati' baa gozhóni baa nohwıl nadaagosıilni'. ³ Ilch'ígont'aahı́ doo lé'ichoohı́ bits'á'dı'go da, la'íí doo nchọ'go natsı'ikeesı́ bits'á'dı'go da, doo nnee bich'ı́ nahich'aago da: ⁴ Áıdá' yati' baa gozhóni baa nadaagohıilni'go Bik'ehgo'ihí'nań bíldábik'ehgo nohwá ngon'áá, áık'ehgo nnee doo bíł daagoyilzhógo da, áıdá' Bik'ehgo'ihí'nań nohwı́ıı nayıntaahı́ zhá bíł goyilzhóghı́ bighá yati' baa gozhóni baa nadaagohıilni'. ⁵ Nohwı́ nohwá bídaagonołsı, doo daazhógo ádaan'niigo yati' baa gozhóni bee nohwich'ı́ yádaahiilti' da, doo

dawahá ídáhádaahiit'ijgo bil yaa na'siiltsooz da: áí Bik'ehgo'ihinañ nohwá yígółsı: ⁶ Doo nnee daanohwidnłshíí biká daadéet'ijgo da, doo daanohwidinołsıgo da, ła'íí áldó' doo daanohwidnłsıgo da, Christ binal'a'á daandlıjhií bighą nohwída'dokeed le'at'éhi, áída' doo ágádaan'nii da, áík'ehgo doo nadaanohwintł'og da. ⁷ Áída' nohwitahyú nahiikaidá' nkt'éego ádaanohwinzi ni', isdzán bichągháshé nkt'éego áyılıshíí k'ehgo: ⁸ Dázhó nohwıl daanohshqohíí bighą Bik'ehgo'ihinañ biyati' baa gozhóni baa nohwıl nadaagohiilni', ndi doo áí zhą da, danée nohwaa ádaadint'aah, nohwik'íí daandzihií bighą. ⁹ Shik'íyú, nada'iidziid n'íí, góyéego nohwich'ı' nadaagowaa n'íí bínádaalnih: Bik'ehgo'ihinañ biyati' baa gozhóni baa nohwıl nadaagohiilni'dá' doo nadaanohwintł'og da doleelhií bighą t'égee hik'e jıjıee nada'iidziid ni'. ¹⁰ Akú, Jesus daahohdłąhíí, nohwitahyú nahiikai n'dá' daagodinłzıgo ádaant'eego, dávik'ehyú ádaant'eego, ła'íí doo hadín nt'é nohwik'izhi' yidi'aah dago ádaant'ee ni' nohwá bídaagonołsı, Bik'ehgo'ihinañ áldó' nohwá yígółsı: ¹¹ Díí áldó' nohwá bídaagonołsı, nnee bichągháshé yich'ı' yádaakti'híí k'ehgo, néé áldó' dał'a'á notijgo nohwıl daagozhóqogo ádaanohwidle' ni', ła'íí nohwıl ch'ídaagosıit'ąą ni', ¹² Bik'ehgo'ihinañ bik'eh sohtijgo daahinohnaa le', daanohwił'nıid, án bilaktł'áhgee ła'íí bits'ą'dindláadıí goz'ąą yune' daanohwokéed. ¹³ Díí áldó' bighą Bik'ehgo'ihinañ dába'ihédaandzi nt'éé, Bik'ehgo'ihinañ biyati' baa nohwıl nadaagohiilni' n'íí nádaago'ąądá,

doo nnee biyati'híí k'ehgo da ndi da'anii Bik'ehgo'ihinañ biyati'híí bigha nádaagodo'aa, áí yati' daahohdlaqahíí nohwiyi' nkt'éégo na'iziid. ¹⁴ Nohwíí, shik'ííyú, Judéayú Christ Jesus binkááyú Bik'ehgo'ihinañ daayokaqahgo ha'ánálséhíí bedaanok'ee daasolij, áí Jews daanliiníí biniidaagodnshíí k'ehgo nohwíí aldó' nohwitahyú daagolíníí nohwiniidaagodnshí: ¹⁵ Jews daanliiníí bik'ehgo Jesus nohweBik'ehñ zesdij, Bik'ehgo'ihinañ binkááyú nada'iziid n'íí aldó' nadaitseed, la'íí néé nohwiniidaagodnshí; áí Bik'ehgo'ihinañ doo yilgoyilshóq da, la'íí nnee dawa yich'í' nada'iziid: ¹⁶ Doo Jews daanlij dahíí bich'í' yadaahiilti'go hasdákáh doleeíí doo hádaanohwit'ij dahíí bigha dabíí bincho'íí láágo ádaayoliik; áík'ehgo áníta Bik'ehgo'ihinañ hashkeego biniidaagodiléhíí biká'zhí' ádaile'. ¹⁷ Shik'ííyú, dét'ih nohwits'á' ohiikai, k'adíí doo daahiit'ij da ndi nohwijíí bee dała'á daandlij, la'íí k'azhá nádaanohwitšéh. ¹⁸ Áík'ehgo ch'éh nohwich'í' nádnkáhgo ádaahiit'ij, shíí Paul, doo alch'íidndi nohwich'í' nádishdáh hásh't'íí, ndi ch'iidn nant'án t'azhí' daanohwotá'. ¹⁹ Jesus Christ nohweBik'ehñ nádzáágo bináát nkt'éhishá' ndaahóndlii? Nt'éshá' bigha nohwil daagozhóq doleeł? Nt'éshá' bigha dant'é hobijihíí nohwaa hit'áah doo? Nohwíí nohwigha go'íí. ²⁰ Nohwíí nohwigha ídaada'óndlii, la'íí nohwíí nohwigha nohwil daagozhóq.

3

¹ Dázhó nohwa'ikodaanihiidzij hádaahiit'ijihíí

bigħa dasahndi Athensgee siikeehí nohwił dábik'eh; ² Áík'ehgo Timótheus, nohwił'isn, akú odaasiil'a', án Bik'ehgo'ihinań yána'iziidi, Christ baa yati' baa gozhóni baa yadaahiilti'go bil nada'idziidi, án nohwi'odla' ndzilgo adaanohwile'go la'íi nohwidag yakti'go nohwich'i' odaasiil'a': ³ Goyéégo nohwich'i' nagowaahí bigħa nnee doo la' bi'odla' yits'a'zhi' anne' da doleełhí bigħa nohwich'i' odaasiil'a': dánohwí bídaagonoııı goyéégo nohwich'i' nagowaago nohwá goz'a'a. ⁴ Da'anii akú nohwił naháataađá' nohwił nadaagohiilni' n', goyéégo nohwich'i' nagowaa doleełgo; áı begolzaago bídaagonoııı. ⁵ Na'ıntaahíı dánko nanohwíneztaađ nolı dant'éhéta bee, áík'ehgo nohwiłahyú nohwinasdziidıı da'ılııızhi' hileeh nolı nsıgo dázhó nohwa'ikoniisııı hasht'ıııgo nohwi'odla'ııı bigonsıııhııı bigħa la' nohwich'i' oł'a'. ⁶ K'adııı Timótheus nohwiłs'a'dı' nohwaa nadzáágo nohwi'odla'ııı, nohwił'ıııoónııı bilgo dázhó nt'éégo yaa nohwił nagolni', nt'éégo dábik'ehn nohwinádaaħniih laa, la'ııı née k'azhı́ nádaanohwiłtséhııı k'ehgo nohwııı k'azhı́ nádaanohwiłtséhgo nohwił nagolni': ⁷ Áík'ehgo shik'ıııyú, née nohwich'i' nadaantł'ogee la'ııı góyéégo nohwich'i' nagowaagee nohwııı nohwił nádaagojııı, nohwııı nohwi'odla'hııı bigħa: ⁸ K'adııı da'anii daahin'naa, nohweBik'ehń binkááyú ndzilgo nasozıııhııı bigħa. ⁹ Bik'ehgohin'naahııı binadzahgee dázhó nohwił bigħa nohwił daagozhó, áík'ehgo hagot'éégoshı́ Bik'ehgo'ihinań nohwił bigħa ba'ihédaandzi doleeł? ¹⁰ Tł'é'gee hik'e jııııgee dáda'ohikaħh nt'éé,

nádaanohwiltséh hádaahiit'íhíí bigha, nohwi'odla'íí la' t'ah doo be'ádaanoht'ee da shíhíí nlt'éeego nohwá ánáln'e'go hádaahiit'íí. ¹¹ Bik'ehgo'ihí'nań dabíí, án nohwiTaa nlíni, la'íí Jesus Christ nohweBik'ehń, nohwich'í' nkáhíí nohwá ilch'í'gole' ndi at'éeé. ¹² Łil daanojhooníí la'íí nnee dawa nohwił daanzhooníí nohweBik'ehń dayúweh nohwá ígohiighángo áyíłsı le', néé nohwich'í' ádaant'eehíí k'ehgo: ¹³ Jesus Christ nohweBik'ehń nnee báhadaadeszaahíí yil nakángo, Bik'ehgo'ihí'nań nohwiTaa binadzahgee nohwijíí doo baa dahgoz'aą dago, la'íí nchq'íí da'ádihgo godilzihgo ánohwile' doleełhíí bigha ágádaanoht'ee.

4

¹ Díí ałdó', nohwi'íyú, nádaanohwohiikaąh, la'íí Jesus nohweBik'ehń biláhyú nohwidag yádaahiilti', nohwił ch'ídaasiit'aąhíí bikísk'ehyú ádaanoht'ee le', la'íí Bik'ehgo'ihí'nań bil daagonołshq'ogo dayúwehyú ágádaanoht'ee le'. ² Jesus nohweBik'ehń nohwinkááyú yati' bikísk'eh ádaanoht'eego nohwił ch'ídaasiit'aąhíí bídaagonołsı. ³ Bik'ehgo'ihí'nań hadaanojwidile'go hádaanojwit'íí, doo nant'í' nahkaigo da: ⁴ Dała'á notijgee nohwits'ihíí daadinolšigo, la'íí nchq'íí doo bee ánadaaht'íí dago ídaa daagonohdzaą; ⁵ Doo Jews daanlij dahíí, Bik'ehgo'ihí'nań doo yídaagołsı dahíí, ádaat'íhíí k'ehgo nchq'go hádaat'iiníí doo baa ádaadinoht'aah da: ⁶ Nnee doo nt'é bee la'ihí yich'í' na'iziid da le': díí k'ehgo doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí dawa nohweBik'ehń yiniidaagodile'go ilk'idá' nohwił nadaagosiilni'. ⁷ Bik'ehgo'ihí'nań doo nchq'go

ádaant'ee doleełgo daanohwokéed da, áídá' daagodinlzi doleełgo daanohwokéed. ⁸ Hadín díí yati'íí doo ílji dago yaa natsekeesí, doo nnee yich'í' at'éé da, áídá' Bik'ehgo'ihinań, Holy Spirit nohwaa daidez'aaní, án doo ílji dago yaa natsekees. ⁹ Bik'ehgo'ihinań dabíí ik'idá' lıl daanohjooogo nohwıl ch'ídaagoz'aą: áík'ehgo nohwik'isyú nohwıl daanzhooogo doo hagot'éégo ágánánohwıdsh'niigo nohwich'í' k'e'eshchii bik'eh da: ¹⁰ Macedóniagee nohwik'isyúhıí da'anii dawa nohwıl daanzhoo; dayúweh ágádaanoht'eego nádaanohwohiikaąh; ¹¹ Ła'íí nkegohen'áągo daagonohjiigo bídaagono'aah, nohwinasdziidíí dánohwıí nádaanohwınkt'og le', dánohwıí nohwigan bee nohwinasdziidíí ádaa'ji le', ádaanohwın'niı n'íí k'ehgo; ¹² Ágádaanoht'eeyúgo doo nohwitahyú daanlii dahıí daanohwidnısi doleeł, la'íí doo nt'é bídjh ádaanoht'ee da doleeł. ¹³ Shik'ıyú, da'ıhoshıí hago'adaat'ee shıhıí bídaagonoıjiigo hasht'ıı, doo daahchag da doleełhıí bigha, dahazhı' ihinaa doo ndaayoııı dahıí daachagıı k'ehgo. ¹⁴ Jesus daztsaadı' naadiidzáhi daahohiidlaayúgo, da'ái k'ehgo aldo' hadıí Jesus daayodlaago da'ıhoshıí Bik'ehgo'ihinań Jesus bıłgo yił nakáhi at'éé. ¹⁵ Díí nohweBik'ehń ádaanohwıniigo ágádaanohwıń'niı, nohweBik'ehń nádzáago neé t'ah daahin'naago kú naháataanıí nanezna'ıı doo dabıntsé nkáh da. ¹⁶ NohweBik'ehń ádjıd hadodzihgo dabıí yaaká'dı' bıł nkegowáh, Bik'ehgo'ihinań binal'a'a yaaká'yú da'tiséyú sitınihiı hadziigo, Bik'ehgo'ihinań béshdilwoshé yee ánıidgo: áıgee Christ daayodlaago nanezna'ihıı da'ıtse naadıkáh:

17 Áídí' nées t'ah daahin'naago kú naháataaníí, áí bíł dała' yaak'os biyi'zhí' nánohwidi'do'nił, áígee nohweBik'ehń baa nkáh, áídí' godezt'i'go dahazhí' nohweBik'ehń bíł daandlijj doleeł. 18 Áí bighą díí yati'íí bee iłdag yádaakti' le'.

5

1 Shik'íyú, hagee goldohíí, hagee yolkaahíí Jesus nádaahíí doo bighą nohwich'í' bek'e'eshchii da. 2 Dánohwíí iłk'idá' nłt'éego bídaagonoıj, nohweBik'ehń nádaahíí bijjı in'ijhíí t'é'go naghaahíí k'ehgo nadáh. 3 Nkegohen'áá, daaniidá' isdzán bizhaazhé goleehgo bíł nádi'dinıhíí k'ehgo dágosiıe goyéego goldohíí bee baa godogaal; doo bee bits'á' gónáhgo da. 4 Áídá' nohwíí shik'íyú, doo chagołheelyú nahkai da, áík'ehgo áí bijjıhíí doo in'ijhíí k'ehgo bee nohwaa godogaal da. 5 Nohwíí dawa idindláád zhińéego, jıı zhińéego ádaanoht'ee: doo t'é' zhińéego da, doo chagołheel zhińéego ádaant'ee da. 6 Áí bighą haląą, doo da'iılwosh da le', ła' ádaat'eehíí k'ehgo, áídá' daadéet'ijgo ídaa daagondzaą le'. 7 Hadíí da'ılhoshíí t'é'go da'ılhosh, hadíí bíł nádaagodeyisíı t'é'go bíł nádaagodeyis. 8 Áídá' nées, jıı zhińéego daandliiníí, haląą, ídaa daagondzaą le', nohwi'odłá' ła'íí nohwił'ijóóníí bésh nohwitıl naztaąhíí k'ehgo ádaagohiidle' le'; hasdáhiikáhíí ndaahóndliihíí bésh ch'ahíí k'ehgo ádaagohiidle' le'. 9 Nohwiniidaagodile'íí Bik'ehgo'ihı'nań doo nohwá hát'ıı da, áídá' nohweBik'ehń Jesus Christ biláhyú hasdánkaahgo nohwá ngon'áá, 10 Áń nohwá daztsąąhíí bighą daahin'naa dagohíí

nane'na' ndi dabíí bił daagondliji doleeł. ¹¹ Áí bighą dayúweh nohwił daagozhóqo ádaaınołzigo hadag ádaaınołzi le', ik'idá' ágádaanoht'eehíı k'ehgo. ¹² Nohwik'ııyú, díıko nádaanoht'eehıı, nohwitahyú nada'iziıdıı nohweBik'ehń biláhyú nohwá nazııgo nohwił ch'ıdaago'aahıı daadinołsi le'; ¹³ Nada'iziıdıı bighą daadinołsigo nohwił daanzhoq le'. Nkegohen'áanıı nohwitahyú begoz'aą le'. ¹⁴ Shik'ııyú, bił daagoyehıı, nada'ohsiıd daabilđohnıı, bijıı doo nıdzil dahıı bidag yádaaktı', doo nıdzilgo nazıı dahıı bich'odaahnıı, la'ıı nnee dawa bich'ı' nıt'éego ádaanoht'ee, daanoht'ee. ¹⁵ Dahadıń doo bik'ehyú ádaanoht'ee, daanoht'ee. ¹⁶ Dá nohwił daagozhóq nıt'éé le'. ¹⁷ Dá da'ohkaąh nıt'éé le'. ¹⁸ Dawahá bighą ihédaanoht'ee: díı k'ehgo Bik'ehgo'ihı'nań nohwá hıt'ıı, Jesus Christ biláhyú. ¹⁹ Holy Spirit doo t'aązhi' daanoht'ee da. ²⁰ Bik'ehgo'ihı'nań binkaáyú yałtı'ıı, yaa yádaaktı'ıı doo da'ılınégo baa natsıdaahkees da. ²¹ Dawa nıtsé bıdaanoht'ee; nıt'éego ágot'eehıı nıdzilgo daanoht'ee. ²² Áıdá' doo bik'ehyú ágot'ee dahıı dawa bits'a'zhi' ádaanoht'ee le'. ²³ Bik'ehgo'ihı'nań, bits'a'dı' iłch'ı'gont'éehıı, dabıı hadaanoht'ee; nohwıspırit-hıı, nohwiı'siziıdıı, nohwıts'ı bıłgo dahot'éhé doo hagot'éégo nohwaa dahnagoz'aą dago nohweBik'ehń Jesus Christ nádaalzhi' Bik'ehgo'ihı'nań ádaanoht'ee doleełgo nohwá oshkaąh. ²⁴ Nohwıká ánnııdıń da'ánııyú át'éhi nliı, án dawa laıyle'. ²⁵ Shik'ııyú, nohwá da'ohkaąh.

²⁶ Nohwik'íyú dawa daagodinolsigo daahohts'os le'. ²⁷ NohweBik'ehń shinkááyú gádaanohwiłńii, Díi naltsoosí nohwik'íyú, ínashood daanlíni, dawa bich'į' daahohshíi. ²⁸ NohweBik'ehń Jesus Christ bilgoch'oba'íi bee nohwich'į' goz'ąą le'. Doleelgo at'ée.

**The New Testament of our Lord and Saviour
Jesus Christ
New Testament in Apache, Western (US:apw:Apache,
Western)**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Western Apache (Apache, Western)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Apache, Western

© 2012, Wycliffe Bible Translators. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 31 Aug 2023

22cab38e-86e0-5c5b-8972-5c0fa467c049